

Ervaringsdeskundigheid in het sociale domein

ZIENN
Leeuwarden, 30 januari 2020

Lies Korevaar
Innovatiewerkplaats Ervaringsdeskundigheid Noord-Nederland
www.iwpervaringsdeskundigheid.nl

1

Overzicht

- Inleiding
- Relatie met herstel en empowerment
- Ervaringen met ED in de wijk
- Implementatie van ervaringsdeskundigheid

2

ED bij de Hanzehogeschool Groningen / Lectoraat Rehabilitatie

2004 Samen met Zorgbelang Groningen GOED-cursussen

- Basis cursus Van Ervaring naar Ervaringsdeskundig
- Verdiepingscursus Herstelondersteuning en ED
- Verdiepingscursus Co-actief coachen
- Verdiepingscursus ED in Voorlichting

2009-2017 Werkplaats Sociaal Domein Noord

2011-2015 Wilma Boevink Lector HEE

2012 HBO: Associate Degree 'ED in zorg en welzijn'

2016 EDNAH-cursus voor mensen met NAH

2017 IWP Ervaringsdeskundigheid Noord-Nederland

3

Functies voor Ervaringsdeskundigen

Microniveau:

- telefonische hulp- en informatiediensten
- voorlichtingsbijeenkomsten
- zelfhulp- en lotgenotengroepen
- ondersteuning bij indicatiestelling en zorgeffectuering
- PGB-ondersteuning
- cliënten trainen cliënten
- cliënten als gast- en co-docent
- 'cliënten trainen hulpverleners'
- 'herstellen doe jezelf'
- vriendendiensten
- cliënten als onderzoeker (o.a. afnemen van interviews en enquêtes)

Mesoniveau:

- cliëntenraden en -commissies
- zelfgestuurde projecten en zorggerelateerde projecten
- begeleidingscommissies en/of stuurgroepen van projecten
- cliënten en hulpverleners partners in kwaliteitsverbetering
- consulentenschappen (support-, migrantenconsulent, straatadvocaat)

Macroniveau:

- bestuurlijke overleggen (o.a. met Raden van Bestuur zorginstellingen, zorgverzekeraars en woningbouwcorporaties)
- adviesraden van gemeentelijke, provinciale en landelijke overheden
- kwaliteitsonderzoek vanuit cliëntenperspectief
- congressen, conferenties, symposia

4

Onderscheid tussen

- Ervaring
- Ervaringskennis
- Ervaringsdeskundigheid

5

Wat is ervaringsdeskundigheid?

Ervaringsdeskundigheid houdt in dat mensen met ervaring met een ontwrichtende gebeurtenis in hun leven op basis van hun eigen ervaring en die van anderen ervaringskennis ontwikkelen, die zodanig ingezet kan worden dat het voor anderen betekenis krijgt

6

7

Samengevat

Een ervaringsdeskundige:

- Integreert eigen en andermans ervaring
- Reflecteert en ontwikkelt kennis
- Past ervaringskennis toe

8

8

**Ervaringsdeskundigheid is
onlosmakelijk verbonden met
de begrippen**

**Herstel en Empowerment
(HEE)**

9

Herstel =

**Herstel heeft te maken met het ontstaan
van een nieuwe betekenis en zin in het
leven, terwijl men over de gevolgen van
de aandoening heen groeit**

(Anthony, 1993)

10

Herstel =

**Een zeer persoonlijk en uniek proces
waarin iemands opvattingen, waarden,
gevoelens, doelen en rollen veranderen**

**Het leidt tot een leven met meer
voldoening, waarin hoop een plaats heeft
en men kan geven en nemen ondanks de
beperkingen die met de aandoening gepaard
gaan**

(Anthony, 1993)

11

Herstel ≠ Genezen

**Herstel betekent niet dat het lijden
en de symptomen zijn verdwenen en
een terugkeer op premorbide heeft
plaatsgevonden**

12

Fasen van Herstel

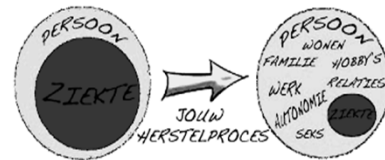
Overweldigd door de aandoening

Worstelen met de aandoening

Leven met de aandoening

Leven voorbij de aandoening

13

14

Ervaringen met ED in de wijk

15

Onbekendheid met ED

In sociale teams

Bij gemeenten

16

Diversiteit in de wijk

Oorspronkelijk: ED gelinkt aan GGz en verslavingszorg

Ontwrichtende gebeurtenis:

'Ik snap wat je bedoelt want ik heb het zelf meegemaakt'

In de wijk ook bewoners NAH, LVB, MO, vluchtelingen, etc.

17

Thema's in het sociale domein

- Armoede
- Huiselijk geweld
- Dak- en thuisloosheid
- Mantelzorgers
- Familie-ervaringsdeskundigheid
- Vluchtelingen

18

Leeftijdscategorieën

Jeugd – Volwassenen - Ouderen

19

ED in de wijk

Individu

- Jongen 17 jaar
- Antilliaanse afkomst
- Licht verstandelijke beperking (LVB)
- Schizofrenie
- Geen startkwalificatie
- Werkeloos
- Schulden
- Dreigende uithuisplaatsing

7 verschillende professionals betrokken

Gezin

- Ouders, oma, twee kinderen, kleinkind
- Vader werkeloos
- Moeder diabetes en slecht ter been
- Oma dementerend
- Zoon LVB + schizofrenie
- Dochter tienermoeder
- Burenruzie
- Huurachterstand

12 verschillende disciplines

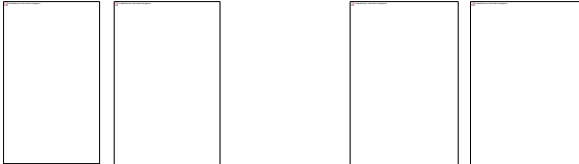
Wijk

- Samenstelling wijk
- Multicultureel
- Weinig sociale samenhang
- Vergrijzing
- Ontgroening
- Hoge werkloosheid
- Relatief veel 'kwetsbare' burgers/gezinnen
- Overlast: 4-5 'probleemgezinnen'

21 organisaties actief

20

Generalist of Specialist?

Duizendpoot of Genie?

21

Bondgenoot en/of Bruggenbouwer

22

Toekomst ED in het Sociale Domein

23

Drie soorten kennis

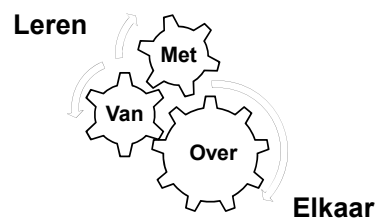
- Wetenschappelijke kennis
- Professionele kennis
- Ervaringskennis

24

De inzet van (ex)cliënten als ervaringsdeskundigen in het sociale domein vraagt ook iets van de lokale overheid, de betreffende organisatie en de andere professionals die met ervaringsdeskundigen (gaan) werken

25

Interdisciplinaire samenwerking

26

Aandacht voor inzet ED op alle niveaus

- Gemeente
- Bestuur
- Management
- Team
- Hulpverleners
- Wijkbewoners/cliënten

27

Gemeenteniveau

- Is er gemeentebestuur op het gebied van ervaringsdeskundigheid ontwikkeld?
- Wordt de inzet van ervaringsdeskundigen bij organisaties door de gemeente gefinancierd?
- Afstemming Wmo en Participatiewet (W+I) (Jeugdwet)

28

Organisatievormen

- ED in dienst van een sociale team (WIJ)
- ED in eigen organisatie (Ixta Noa)
- ED vanuit een uitzendbureau
- ED in dienst van zorginstelling (BEL)
- ED in dienst van welzijnsinstelling (Leger des Heil, Het Kopland)
- Inzetten medewerkers met ED

29

Organisatieniveau

- Is er beleid ervaringsdeskundigheid ontwikkeld?
- Is er een budget voor deskundigheidsbevordering?
- Bestaan er intervisiemogelijkheden voor ervaringsdeskundigen?
- Worden ervaringsdeskundigen ingezet op verschillende functieniveaus?

30

Managementniveau

Is er personeelsbeleid op het gebied van:

- Werving en selectie
- TFO en beloning
- Opleiding
- Ziekteverzuimbeleid
- Duo's en platform
- Werkaanpassingen

31

Teamniveau (1)

- Is er aandacht voor het inwerken en inschakelen van ervaringsdeskundigen?
- Zijn teamleden geïnformeerd over taken en rollen van de ervaringsdeskundigen?
- Is er coaching voor teamleden georganiseerd?
- Bestaan er handvatten voor feedback voor ervaringsdeskundigen en teamleden?

32

Teamniveau (2)

- **Zijn er meer ervaringsdeskundigen in één team?**
- **Bestaat de mogelijkheid voor contact met andere ervaringsdeskundigen?**
- **Is de begeleiding gericht op specifieke dilemma's van ervaringsdeskundigen?**
- **Worden teamleden gestimuleerd gebruik te maken van eigen ervaringen?**

33

Hulpverlenersniveau

- **Wat betekent het om een (ex)cliënt als collega te hebben?**
- **Hoe staat het met het omgaan met vertrouwelijke informatie door (ex)cliënten als ervaringsdeskundige collega (AVG)?**
- **Wat kunnen ervaringsdeskundigen wat ik niet kan?**
- **Kan iedere cliënt zomaar ervaringsdeskundige worden? Ik heb zelf een opleiding van vier jaar moeten volgen om aan de slag te kunnen gaan?**

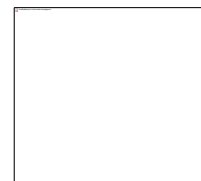
34

Bewoners-/cliëntniveau

- **Zijn/worden bewoners/cliënten geïnformeerd over de inzet van ervaringsdeskundigen in de wijk/organisatie?**
- **Worden bewoners/cliënten betrokken bij de aanstelling van ervaringsdeskundigen?**
- **Weten bewoners/cliënten van het aanbod aan (herstel)ondersteunende activiteiten door ervaringsdeskundigen?**

35

HARTELIJK DANK VOOR UW AANDACHT

Lies Korevaar

e.l.korevaar@pl.hanze.nl

36